

FREDENSBORG
KOMMUNE

FREDENSBORG KOMMUNE

CENTER FOR SKOLE OG DAGTILBUD

FAGLIG DIALOGGUIDE VED TILSYNSBESØG

I DAGTILBUD 0-5 ÅR

Juni 2019

Observationsskema

Dagtilbud: Rudolf Steiner Børnehave

Dato og tidspunkt:

Observation:

Onsdag 28. august 2019, eftermiddag

Tilsynssamtale: 5. september 2019

Tilstede: Bjørg Dannevang og Anna Sabine Andersen

Pædagogisk konsulent: Lotte Mosbæk

Hvilke lærings-situationer, aktiviteter og leg iagttager konsulent i institutionen under tilsynet?

I de små legehuse udenfor er der mange lege i mindre grupper.

Der klatres i træer og børnene udfordres motorisk.

Da jeg ankommer, er en voksen i gang med at bage flet-brød til den forestående høst-fest med et par børn.

I sandkassen graves, bygges og konstrueres.

To børn (piger! ☺) er i gang med at feje i "det store legehus" og fortæller mig, at de gør det, fordi der skal være fint til høst-festen.

En voksen har lavet "hospital" på en bænk indenfor og sætter plaster på flere af børnene. De sidder på række på bænken og venter på at blive "behandlet". Her er en meget nærværende dialog og den voksne følger i dialogen "børnenes spor" og understøtter den sprog-udviklende dialog, ved ikke at komme med en masse absolutte svar, men i stedet at spørge ind til hvad børnene tror. F.eks. svares der ikke direkte på et barns spørgsmål om hvorvidt det er farligt at falde ned i et hul (der er ved at blive skiftet et vandrør (?) udenfor, og derfor er der gravet et dybt hul lige inden for lågen). Den voksne siger i stedet, at det kommer nok an på, hvad det er for et hul, hvilket får børnene til at fortælle hinanden (og mig ☺) om at falde ned i huller.

På bordet ved bænken står en kurv med bøger, hvilket er et godt tilbud til børn der har brug for at sidde og slappe lidt af.

Rundt omkring understøttes legen af de voksne, der hjælper børn ind og ud af legene.

	Der er en konflikt mellem nogle børn, som også håndteres rolig og anerkendende af den voksne.
Hvordan er det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger?	Her er mange indbydende læringsmiljøer både inde og ude, bl.a. blå-emalet køkkentag ved bord udenfor. Selvom læringsmiljøerne er "meget tydelige" er der god mulighed for at børnene kan lege "selvvalgte" lege i forskellige grupper ud fra deres forskellige forudsætninger.
Hvordan oplever konsulenten atmosfæren og stemningen i institutionen generelt? (Konkrete eksempler)	Der er en meget rolig stemning i institutionen og de voksne er nærværende og anerkendende i kontakten. Bl.a. sidder en voksen i sandkassen og har lavet et kryds-og-bolle-spil i sandet sammen med et af de ældste børn. Et barn på gyngen påkalder den voksnes opmærksomhed og hun skal se, hvad han kan. Hun kommenterer (heldigvis) ikke om han er dygtig, men siger " ja, jeg kan se, at du gynger højt. Var det sjovt?" Indenfor er der mange opslag i garderoben., De er alle opdaterede og relevante. Garderoben er i øvrigt ryddelig og overskuelig.

Faglig dialogguide

1. Læreplanstema: Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet *alsidig personlig udvikling*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Alsidig personlig udvikling*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

- Hvordan understøtter det pædagogiske personale, at barnet får tillid til egne potentialer?
- Hvordan guider det pædagogiske personale barnet i at håndtere svære følelser?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

- Hvordan viser det pædagogiske personale interesse og omsorg for barnet?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale de børn der ikke er deltagende i fællesskabet?
- Hvordan kan man iagttage at der er balance mellem voksen- og børneinitierede aktiviteter?

Alsidig personlig udvikling, fortsat

Pointer fra den faglige dialog:

Der afholdes "et lille møde" hver formiddag, og her fornemmer de voksne lige børnenes dagsform og kan på den baggrund vurdere hvordan de bedst kan understøtte børnene. Desuden er der fast kontakt med forældrene hver morgen, hvor barnet følges tæt.

Her igangsættes både faste aktiviteter af de voksne, bl.a. mange sanglege og eventyr-fortællinger, men der er også plads til børne-initierede aktiviteter, der understøttes af de voksne. De voksne er meget opmærksomme på didaktisk overvejelser i forbindelse med legene, ligesom de er opmærksomme på, hvordan de skal positionere sig i de forskellige typer af lege.

Der arbejdes meget på at "vedligeholde" læringsmiljøerne dagen igennem, så det altid er indbydende og nemt at igangsætte en leg. F.eks. samles sand-tingene sammen igen, når en leg er stoppet og det er spredt. Det samme gælder opbygning af huler, m.m. så de næste børn der overtager, også kan understøttes i leg der udvikler fantasi, kreativitet og nysgerrighed.

Her er stor opmærksomhed på, at børnene får lov til/mulighed for at fortælle deres version (intention, følelser og handlinger)

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler fra dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Institutionen understøtter den alsidige personlige udvikling og de voksne er meget opmærksomme på hvordan barnets erfaringsverden udvides og hvordan barnets deltagelses-muligheder øges.

2. Læreplanstema: Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet *Social udvikling*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Social udvikling*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

- Hvordan er det pædagogiske læringsmiljø organiseret så det pædagogiske personale er i stand til at opfange og imødekomme alle børn, når de har brug for trøst og omsorg?
- Hvordan ses at det pædagogiske personale er imødekommende og lydhør overfor børnene?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale relationen mellem børnene?
- Hvordan sikrer I, at alle børn er en del af et børnefællesskab?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

- På hvilken måde er det pædagogiske personale til rådighed og tilbyder sin hjælp når barnet er usikker, bange eller ked af det?
- Hvordan er personalets sprog og handling tilpasset barnets udtryk, og viser personalets handling overfor barnet, at barnets perspektiv er forstået?
- På hvilken måde er personalets engagement og opmærksomhed rettet mod børnene snarere end mod kollegaerne?
- Taler personalet med børnene om deres oplevelser og ideer, og hvordan bærer samværet præg af interesse for børnene?
- Hvordan sikrer I at børn i udsatte positioner oplever sig som en betydningsfuld del af fællesskabet?

Social udvikling, fortsat

Pointer fra den faglige dialog:

Den sociale udvikling udspiller sig i børnenes egen leg, hvor de voksne er iagttagende på børnenes tilgange og roller. På baggrund af de iagttagelser finder de voksne metoder til at understøtte børnenes videre relation-dannelse, engagement og deltagelses-muligheder.

De voksne opfordrer ofte børnene via ord til at se hinanden, hinandens intentioner og behov. Der er meget fokus på børnenes initiativer og invitationer, og til at hjælpe dem med at se og forstå dem.

De voksne sparrer i øvrigt meget med hinanden vedr. deres forskellige perspektiver og udvikler derved hele tiden ny praksis, som er egnet til de opståede situationer.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	I Rudolf Steiner institutionen er der mange eksempler på at børnenes sociale udvikling understøttes på bedste vis. Se bl.a. beskrivelser i observation. Det gælder både den sociale udvikling der sker via interaktion barn og barn imellem, men også mellem barn og voksen.

3. Læreplanstema: Kommunikation og sprog

Børns *kommunikation og sprog* tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og deltagerkredsen har en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *kommunikation og sprog*

Pædagogiske mål for læreplanstemaet ***Kommunikation og sprog*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

- Hvordan sætter det pædagogiske personale ord på egne handlinger og intentioner?
- På hvilken måde sætter det pædagogiske personale ord på barnets intentioner, følelser og handlinger?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale børnenes sproglige udvikling i hverdagens rutiner?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

- Hvordan giver det pædagogiske læringsmiljø alle børn, herunder også børn i udsatte positioner, erfaringer med at kommunikere med de voksne og børnene i gruppen?
- Hvilke pædagogiske overvejelser er der i forbindelse med arbejdet med sproggaven, og hvad er næste skridt?

Pointer fra den faglige dialog:

Her arbejdes meget med rim, remser, sange og eventyr. De voksne er opmærksomme på at italesættelse oplevelser, tanker, ideer og iagttagelser. De er meget opmærksomme på at stille åbne og undrende spørgsmål, så dialogen udvides og der skabes nysgerrighed og åben dialog. De voksne bestræber sig på også i forhold til sprog og kommunikation at være efterlignelsesværdige voksne, der giver børnene mulighed for at iagttage, hvordan de voksne taler, udveksler m.m.

Sproggen anvendes ikke i institutionen.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Brugen af sange, rim og eventyr er grundlæggende i institutionens pædagogik. Den åbne og udvidende dialog giver et rigt og dynamisk sprogligt læringsmiljø.

4. Læreplanstema: Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og

sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Læringsmiljøet i dagtilbuddet skal give alle børn, herunder de børn, som har begrænsede erfaringer med krop, sanser og bevægelse, mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, og det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *krop, sanser og bevægelse*.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Krop, sanser og bevægelse*** skal tage udgangs-punkt i beskrivelsen af temaet og de to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

- I hvilken grad inviterer det pædagogiske læringsmiljø til forskellige udfoldelsesmuligheder?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale at barnet erfarer glæde ved bevægelse, kreativitet og leg, herunder også børn i udsatte positioner?

Krop, sanser og bevægelse, fortsat

Pointer fra den faglige dialog:

De voksne inviterer til kreativitet, bevægelse m.v. Her er meget fokus på det æstetiske og hvordan forskellige sansninger kan tilgodeses. Blandt andet beskrives der, hvordan børnene selv får mulighed for at dyppe deres akvarel papir i vand, for at få den sanselige fornemmelse af vandet og papiret. Det er ikke den voksne der "lige ordner det".

Børnenes ideer og initiativer i f.eks. sanglege lyttes der meget til.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	De voksne er meget opmærksomme på at motivere alle børn til at bevæge sig, både via faste voksen-initierede aktiviteter og tilbud, men også ved at understøtte de børneinitierede aktiviteter, så det er oplagt at bevæge sig og udfolde sig kropsligt.

5. Læreplanstema: Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Det pædagogiske personale skal via en legende tilgang introducere børn for natur, udeliv og science.

Læringsmiljøet skal tage afsæt i mulig læring og inddrage børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til børnenes forståelse af sammenhænge i naturen og deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *natur, udeliv og science*.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet **Natur, udeliv og science** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.**
  - Hvordan understøtter det pædagogiske personale barnets kendskab og interesse for naturen?
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.**
  - Hvordan anvender det pædagogiske personale natur-materialer fra legepladsen og udflugter til at foretage egne undersøgelser?

Natur, udeliv og science, fortsat

Pointer fra den faglige dialog:

Natur og udeliv samt anvendelse af materialer fra naturen er et grundelement i den pædagogiske Steiner-tænkning. Årets gang følges nøje i institutionen og der er temaer og fester/aktiviteter, der markerer årets gang. Af den vej understøttes barnets kendskab til og glæde ved naturen. Der anlægges også en meget eksperimenterende og science-fokuseret tilgang til naturen og naturmaterialer.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Her opleves et grundlæggende fokus på at eksperimentere og på at sikre kendskab til naturen og naturmaterialer. Der er et udpræget fokus på at inddrage naturen og årstidernes skiften og særpræg i stort set alle aktiviteter.

6. Læreplanstema: Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *kultur, æstetik og fællesskab*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Kultur, æstetik og fællesskab*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.**
  - Hvordan præsenterer det pædagogiske personale barnet for forskellige kulturer i relation til lokalsamfundet?
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.**
  - Hvordan introducerer det pædagogiske personale børnene, herunder også børn i udsatte positioner for en bred vifte af kunstarter og udtryksformer?

Pointer fra den faglige dialog:

Børnene i institutionen præsenteres for mange forskellige "kunst-arter" og udtryksformer, herunder materialer og redskaber. Der arbejdes med at alle har øje for "kultur" i institutionen.

Der foretages mange gentagelser, så børnene kan blive fortrolige med metoder og materialer. Der arbejdes både i fællesskaber, men også individuelt.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	Der er mange initiativer og interessante læringssituationer, både individuelt og i grupper. Der er ikke mange eksempler på hvordan det pædagogiske personale præsenterer barnet for forskellige kulturer i relation til lokal-samfundet. Kunne man måske opsøge bibliotek, andre dag-institutioner e. lign, der arbejder med forskellige kulturer?
Eksemplarisk praksis	

7. Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

- Hvordan er der arbejdet med børnemiljøet i et børneperspektiv, og med børns oplevelser af børnemiljøet? (Kom med centrale og konkrete eksempler)

Pointer fra den faglige dialog:

Personalet evaluerer altid på "aktiviteterne" i institutionen. Der anvendes ikke nogen bestemt metode, men der evalueres ud fra "stemningen" hos børnene – og justeres herefter. Ledelsen beskriver, at de er mere optagede af at mærke stemningen end i at spørge børnene direkte. Find gerne en metode, der kan udfordre det, I tror, I ved om børne-perspektivet.

8. Samarbejde med forældre om børns læring

Dagtilbuddet skal have fokus på hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem.

- Hvordan bidrager I til et samarbejde med forældrene som understøtter barnets trivsel og udvikling? (Kom med konkrete eksempler)

Pointer fra den faglige dialog:

Der samarbejdes tæt bl.a. via den daglige kontakt med forældrene og ved at man deler mange fortællinger. Forældre-kontakten i institutionen er generelt meget tæt. Ledelsen beskriver, hvordan alle er meget optagede af at "møde" forældrene, hvor de er og om ikke at have en forventning om, at alle forældre er ens. I institutionen opfordres der altid til meget kontakt og til at "sige" tingene til hinanden.

9. Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Dagtilbuddet skal tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, og som dermed understøtter, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

- Hvordan tilrettelægger I et pædagogisk læringsmiljø der skaber sammenhæng til børnehaveklassen?
- Hvordan inddrager og samarbejder I med forældre og skole/SFO om dette?

Pointer fra den faglige dialog:

Her fokuseres meget på børns selvhjulpenhed og personalet deler ofte deres iagttagelser med forældrene, så de kan understøtte processerne. Personalet beskriver, hvordan de er meget obs. på, at der er forskel i hvor meget små og store børn skal udfordres.

Rudolf Steiner institutionen har ikke specielt meget samarbejde med skole/sfo. Skolernes besøgsdage er primært tænkt som forældrenes egne og noget de kan gøre med deres børn i fritiden, da Steiner institutionen "leverer" børn til flere forskellige skoler.

I institutionen har der nogle gange været etableret en "ældste-børns-gruppe".

10. Etablering af en evalueringskultur i dagtilbuddet

Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

- Hvad gør I for at sikre en systematisk og løbende evaluering der bidrager til udviklende feedback?
- Hvordan sikrer I, at viden fra evalueringen anvendes til at justere det pædagogiske læringsmiljø?

Pointer fra den faglige dialog:

På p-møder gennemgås og evalueres aktiviteter/tiltag. Der evalueres også i løbet af det daglige. Der evalueres også på børnegruppen og dynamikken.

I Steiner-pædagogikken er selvopdragelse og refleksion en fast del. Bl.a. arbejders der ud fra "efterlignelsesværdige" voksne, og der kigges mere indad og på egen rolle, end udad på børnene. Der sparres meget med hinanden og gives feed-back. Der anvendes ingen systematisk evaluerings-redskab, men når der er evalueret på et p-møde, så fastsættes de nye tiltag hurtigt og implementeres hurtigt og evalueres så på ny. Der er altid åbenhed overfor ændringer og for at forsøge med noget andet.

11. Opsamling, samlet vurdering og fremadrettet fokus

Opfølgning fra sidste tilsyn. Eksempler på hvordan der er arbejdet med det.

Der er fulgt op fra sidste eftersyn:

- Der skulle laves en APV. Det er gjort nu og der er ved at blive fulgt op på den
- Førstehjælpskurserne er gennemført
- Sprog vurderingerne bliver lavet, selvom det opfattes som meget kunstigt og tidskrævende

Daglig leders fremadrettede fokus og tiltag ift. pædagogisk praksis.

- Børnemiljøvurderingerne skal laves færdige (er lige ved at være færdig)
- Børnemiljø-vurderingen skal evalueres og herefter implementeres
- Implementering af den styrkede pædagogiske læreplan
- Fortsat at følge den tradition der er i Steiner-pædagogikken, men at have fokus på at ingen af de gentagende aktiviteter er ens, men at få lavet de ændringer der kræves af hensyn til den aktuelle børnegrupes behov, interesser og lærings-potentialer.

Opsamling og fremadrettet fokus

Vedr. Selvregistreringsskema:

Ledelsen orienterer sig på kommunens hjemmeside og laver et dokument til forældre om at de er bekendte med retningslinjerne vedr. barnevognsseler, søvn m.m.

Vigtigt, at der anskaffes sele-skærer, hvis børn sover i sele.

Da der ikke er foretaget brandtilsyn, rykker ledelsen for de, ved at tage kontakt til Nordsjællands brandvæsen. En øvebane for systematisk refleksion skal måske etableres – herunder en systematisk metode til at evaluere egen rolle i læringsmiljøet.

Eksemplarisk praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for dette pejlemærke. Institutionen har arbejdet strategisk med pejlemærket. Institutionen har arbejdet med en eller flere evalueringer af institutionens arbejde inden for pejlemærket og sat konkrete mål for det videre arbejde. Indsatsen har sat tydelige spor i praksis, som lederen og medarbejderen kan redegøre for. Det kan sandsynliggøres, hvilken forskel indsatserne og praksis har gjort for børnene. Derfor skal praksis vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor. Den pædagogiske konsulent *kan* vælge at komme med en anbefaling, hvis det skønnes relevant.

Læreplanstema 1: Alsidig personlig udvikling

Læreplanstema 2: Social udvikling

Læreplanstema 3: Kommunikation og sprog

Læreplanstema 4: Krop, sanser og bevægelse

Læreplanstema 5: Natur, udeliv og science

Tilpasning af praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats som en del af det daglige pædagogiske arbejde, men det har endnu ikke sat tilstrækkelige og tydelige spor i praksis – det kan ikke sandsynliggøres, hvilken forskel indsatsen gør for børnene. Derfor er der behov for en tilpasning af praksis. Den pædagogiske konsulent *skal* komme med en anbefaling til, hvordan institutionen kan tilpasse praksis.

Læreplanstema 6: Kultur, æstetik og fællesskab.

Anbefaling: For at sikre, at børnene oplever andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier, anbefales der, at institutionen etablerer samarbejde med andre institutioner, evt. i nærmiljøet. Mange institutioner har stor glæde af at aflægge besøg hos hinanden. Dette kunne evt. gøres i forbindelse med afholdelse af traditioner, der er nogle andre end de traditioner, der afholdes i Steiner institutionen. Mange institutioner kunne også beriges ved at komme på besøg i Rudolf Steiner Børnehaven og se nogle af de særlige årstids-traditioner, der afholdes her.

Behov for ny/ændret praksis

Det vurderes, at institutionen ikke har gjort nogen særlig indsats, eller konsulenten har observeret en uforsvarlig /uhensigtsmæssig pædagogisk praksis og er bekymret for børnenes trivsel i institutionen på baggrund heraf. Der er

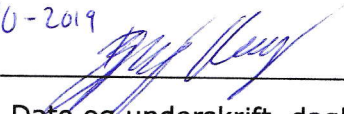

behov for at igangsætte en indsats til ændring af praksis. Vælges denne kategori, *skal* den pædagogiske konsulent give en anbefaling i forhold til ændret praksis inden for pejlemærket i det kommende år. Der skal særligt fokus på, at institutionen følger den anbefaling, der er givet af den pædagogiske konsulent, og der skal aftales en opfølgning.

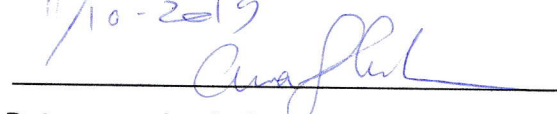

11/10-2019

Dato og underskrift, daglig leder

11/10-2019

Dato og underskrift, pæd. konsulent